

Nr 567.

Av herrar **Huss** och **Braconier**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 137, angående vissa anslag för budgetåret 1952/53 till universitetet och den medicinska undervisningen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 137 har under rubriken 5: Lunds universitet: Avlöningar universitetskanslern (s. 36, punkt 23) tillstyrkt ett personligt forskarstipendium för docenten Herbert Olsson, ett önskemål som departementschefen emellertid icke ansett sig kunna tillmötesgå.

Docenten Olsson förlorade den utomordentligt jämna och in i det sista ovissa kampen om professuren i teologisk etik vid Lunds universitet, när denna professur 1951 tillsattes med ordinarie innehavare. Såsom närmare framgår av till denna motion fogad avskrift av skrivelse från teologiska fakulteten till större akademiska konsistoriet i Lund den 1 november 1951 voro de sakkunniga ense om att docenten Olsson är en mycket framstående vetenskapsman, som kan förväntas bli en stark aspirant till den professur i teologisk etik, som väntas bli ledig i Uppsala 1955.

Sedan docenten Olsson den 31 december 1951 innehafvt Lunds universitets forskarstipendium nr 1 under sex år, kan han enligt gällande bestämmelser icke uppbära något annat än extra forskarstipendium fr. o. m. innevarande år. Forskarstipendiefondens tillgångar medge dock icke, att han kommer i åtnjutande av sådant extra stipendium.

Med stöd av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att anslag för personligt, icke tidsbegränsat forskarstipendium för docenten Herbert Olsson vid Lunds universitet anvisas fr. o. m. budgetåret 1952/53.

Stockholm den 2 april 1952.

Ragnar Huss.

Jean Braconier.

Bilaga.

Till det Större akademiska konsistoriet.

Teologiska fakulteten får härmed värdsamt hemställa, att det Större akademiska konsistoriet måtte tillstyrka, att åt docenten i teologisk etik vid universitetet i Lund Herbert Olsson från och med den 1 juli 1952 inrättas ett personligt forskarstipendium.

Docenten Olsson innehar för närvarande universitetets forskarstipendium nr 1, som han den 31 december i år innehaft under en tid av sammanlagt sex år. Enligt gällande bestämmelser för forskarstipendier kan han fr. o. m. den 1 januari 1952 icke uppbära annat än extra forskarstipendium. Forskarstipendiefonden vid universitetet uppgick vid utgången av budgetåret 1950/51 icke till så stort belopp att något extra forskarstipendium kan utdelas.

Docenten Olsson har genom utgivna skrifter ådagalagt en utmärkt forskarbegåvning och intager en verkligt framstående ställning inom sin vetenskap. Vid konkurrensen till lediga professorsämbetet i teologisk etik vid universitetet erhöll han av samtliga sakkunniga synnerligen höga vitsord som forskare samt sattes av konsistoriet på första förslagsrummet till en professor, där konkurrensen var mycket stark. Av de sakkunniga anför professor Bring om Olsson bl. a., att han skulle som ordinarie lärare kunna vara en tillgång för varje universitet i Europa eller Amerika. Professor Bring anför ytterligare: »Jag kan icke låta en yngre forskare få försteg framför Olsson, för vilkens lärdom jag har den största beundran, utan att ge uttryck åt den meningen, att det borde ligga i universitetets intresse att genom att utverka ordinarie befattning också åt honom möjliggöra för honom att fortsätta sitt betydelsefulla forskningsprogram. Redan genom att fullständiga och slutföra det synnerligen värdefulla stora luthermanuskriptet skulle han göra både forskning och undervisning en stor tjänst.»

Professor Lindroth, som satte docenten Olsson främst bland samtliga sökande, framhåller i sitt sakkunnigutlåtande bl. a. följande: »Docenten Olssons teologiska författarskap kännetecknas in toto av stor lärdom och noggrannhet, stark systematisk-teologisk kraft och målmedvetenhet, energiskt genomförande av de anlagda huvudsynpunkterna och sorgfällig analys och avvägning av frågeställningarna. Han intar en framstående plats i det närvarande systematisk-teologiska forskningsarbetet. Hans skrifter ha synbarligen verkat inspirerande på andra forskare, vare sig dessa direkt åberopa docenten Olsson eller icke.»

Professor Sjøe, Köpenhamn, yttrar i sitt sakkunnigutlåtande: »Første- og andenpladsen må tilfalde docenterne H. Olsson og G. Wingren. Afgørelsen af, hvem der skal være nr. 1, er for så vidt direkte *pinligt* vanskelig, som den uvaegerligt kommer til at betyde, at en saerdeles dygtig forsker, der i fremtraedende grad har kvalificeret sig til en akademisk laerergerning, placeres på andenpladsen.»

Professor Prenter framhåller följande: »Det vil af den foregående omtale af docent Herbert Olssons produktion fremgå, at jeg anser ham for at være en videnskabsmand af allerførste rang, når det drejer sig om udforskningen af reformationens idéhistorie. På dette felt har han ydet en indsats, som placerer ham blandt de betydeligste i nutidig protestantisk idéhistorisk forskning.»

1945 års universitetsberedning har i sitt betänkande del II (SOU 1946: 81) s. 28 ff. föreslagit en påbyggnad på forskarstipendierna. Beredningen

upptager härvid naturvetenskapliga forskningskommitténs förslag om inrättandet av ett antal rörliga befattningar av laborators löneställning, vilka skulle inrättas successivt efter uppkommande behov och tilldelas forskarstipendier, som efter stipendietidens utgång förblivit obefordrade. Beredningen ansluter sig till vissa grundtankar i detta den naturvetenskapliga forskningskommitténs förslag. Ett personligt forskarstipendium för docenten Olsson skulle överensstämma med beredningens tanke, att vissa särskilt framstående forskarstipendieters kapacitet borde tillvaratagas för fortsatt vetenskapligt arbete och att »det vore slöseri med kulturella tillgångar» att ej göra detta (s. 29).

Inom medicinska fakulteten har ett personligt forskarstipendium 1951 tilldelats docenten i experimentell endokrinologi vid universitetet i Lund Dora Jacobsohn (se statsbyggaren 1951/52 s. 502). — Universitetsberedningen har i sitt betänkande del VI förordat inrättandet av ett personligt forskarstipendium till docenten i romanska språk vid universitetet i Uppsala Carin Fahlin.

Det skulle otvivelaktigt vara ett universitetsintresse, om docent Olsson finge möjlighet att stanna vid universitetet och fortsätta sina betydelsefulla forskningar, ej blott för fullbordande av det stora arbete om Luthers teologi, som bl. a. återopades vid nämnda professorskonkurrens, utan även för utarbetande av flera av Olsson upplagda och påbörjade arbeten för att utforska hela reformationstidens teologi på nytt sätt. Om dessa arbeten kunna fullföljas, vore det ett livsverk, som skulle lämna bestående resultat i forskningen och ge oss en ny och mer ingående kännedom om tankeströmningarna under denna ytterst betydelsefulla period i Europas andliga liv.

För docent Olsson själv skulle det vara viktigt att han nu genom ett forskarstipendium bereddes tillfälle, dels att utan avbrott vid universitetet fullfölja nämnda forskningar, dels ock att härigenom och under utnyttjande av vid ett universitet föreliggande forskningsmöjligheter förbereda sig för konkurrensen om den professur i teologisk etik i Uppsala, som kan väntas bli ledig 1955.

Fakulteten, som helst skulle önska, att en personlig professur för docent Olsson inrättades, men som på grund av det statsfinansiella läget ej vågar hoppas på möjligheten av att få ett sådant önskemål nu förverkligat, får vördsamt hemställa, att konsistoriet måtte tillstyrka, att docent Olsson erhåller ett personligt forskarstipendium.

Lund den 1 november 1951.

Å teologiska fakultetens vägnar:

Ragnar Bring.

/ Alf Gjöthlén.